

II Ca 679/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 sierpnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Małgorzata Wiśniewska

po rozpoznaniu w dniu 7 sierpnia 2020 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

w postępowaniu uproszczonym

sprawy z powództwa D. L. (L.)

przeciwko Miastu P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu

z dnia 29 stycznia 2020 r.

sygn. akt VII C 1071/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1. w ten sposób, że ustawowe odsetki za opóźnienie zasądza od dnia 21 listopada 2018 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo o odsetki oddala;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 220 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Małgorzata Wiśniewska

II Ca 679/20

UZASADNIENIE

Pozwem z 18 kwietnia 2018 r. powód D. L. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego Miasta P. kwoty 10.500 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 17 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. Powód podał, że wnioskiem z 16 lutego 2017 r. wystąpił do Miasta P. o przyznanie M. N. i M. Z. (1) lokalu socjalnego oraz o zapłatę odszkodowania z tytułu utraconego czynszu wolnorynkowego, jaki mógłby osiągnąć w przypadku wynajmu lokalu przy ul. (...) w P.. Podał, że w odpowiedzi na jego wniosek Miasto P. pismem z 12 maja 2017 r poinformowało go o zarejestrowaniu wniosku i jego realizacji według kolejności zgłoszeń. W związku z tym, iż M. N. i M. Z. (1) nadal zamieszkują w ww. lokalu i nie regulują wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z niego, pismem z 9 kwietnia 2018 r. powód wystąpił do Miasta

P. z wezwaniem o zapłatę odszkodowania za okres od 1 października 2017 r. do 30 kwietnia 2018 r. Na to wezwanie Miasto P. w żaden sposób nie zareagowało.

Miasto P. wniosło o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany zakwestionował m.in. zasadność domagania się przez powoda ustawowych odsetek za opóźnienie od 17 kwietnia 2018 r., podnosząc, że roszczenie odszkodowawcze dochodzone na podstawie art. 18 ust. 5 ustawy o ochronie praw lokatorów (...) w zw. z art. 417 k.c. jest roszczeniem bezterminowym i staje się wymagalne dopiero po bezskutecznym upływie terminu spełnienia świadczenia określonego w wezwaniu do zapłaty. Pozwany wskazał, że w „wezwanie do dobrowolnej zapłaty” zostało skierowane przez powoda do „Urzędu Miasta P. (...) - sp. z o.o.”, w związku z czym należy uznać, że powód nie wezwał pozwanego do zapłaty odszkodowania. Wobec braku odrębnego wezwania do zapłaty sąd powinien uznać za wezwanie do zapłaty dopiero pozew, który doręczono pozwanemu 14 listopada 2018 r. Po uwzględnieniu siedmiodniowego terminu na dokonanie zapłaty powód mógłby domagać się ustawowych odsetek za opóźnienie najwcześniej od 21 listopada 2018 r.

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2020 r., sygn. akt VII C 1071/18, Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu:

1) zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10.500 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty,

2) kosztami procesu obciążył pozwanego i z tego tytułu:

a) zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.442 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i kwotę 17 zł tytułem zwrotu kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa,

b) nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu) kwotę 376,43 zł tytułem części nieuiszczonych wydatków związanych z pisemną opinią biegłego sądowego.

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

Powód D. L. jest (i przez cały okres objęty żądaniem pozwu - tj. od 1 października 2017 r. do 30 kwietnia 2018 r. - był) współwłaścicielem zabudowanej nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), zapisanej w księdze wieczystej nr (...).

W budynku tym znajduje się m.in. lokal mieszkalny nr (...).

W dniu 14 sierpnia 2008 r. D. L. zawarł z M. N. umowę najmu ww. lokalu mieszkalnego o pow. 75 m². Umowa ta została zawarta na czas nieoznaczony. Okres najmu rozpoczął swój bieg 1 września 2008 r. Czynsz najmu strony umowy ustaliły na 1.500 zł miesięcznie. Zgodnie z postanowieniami umowy, najemca zobowiązały był też uiszczać miesięczne opłaty ryczałtowe za wodę, kanalizację i wywóz śmieci.

Z uwagi na zaległości najemcy w uiszczaniu czynszu i ww. opłat, w 2014 r. najemcy została wypowiedziana umowa najmu. D. L. wystąpił przeciwko byłemu najemcy - M. N. oraz przeciwko osobie z nim zamieszkującej w ww. lokalu - M. Z. (Z.) z pozwem o eksmisję. Wyrokiem z 11 maja 2016 r., wydanym w sprawie o sygn. akt I C 247/15, Sąd Rejonowy Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu nakazał M. N. i M. Z. (Z.), aby opuścili, opróżnili i wydali powodowi D. L. lokal mieszkalny nr (...) znajdujący się w budynku położonym w P. przy ul. (...), w stanie wolnym od rzeczy i praw pozwanym. W ww. wyroku sąd orzekł także o przyznaniu pozwanym prawa do lokalu socjalnego oraz wstrzymał wykonanie wyroku eksmisyjnego wobec pozwanym do czasu złożenia im przez Miasto P. oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego. W powyższej sprawie Miasto P. występowało w charakterze interwenienta ubocznego po stronie powodowej. Wyrokiem z 17 stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu, w sprawie o sygn. akt XV Ca 1001/16, oddalił apelację Miasta P. od ww. wyroku, tak więc wyrok sądu I instancji uprawomocnił się.

D. L. (działający przez pełnomocnika) pismem z 16 lutego 2017 r. (złożonym 20 lutego 2017 r. w siedzibie (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. - w Punkcie Obsługi Klienta) zwrócił się do Gminy Miasto P. o przyznanie M. N. i M. Z. lokalu

socjalnego, a także - na wypadek gdyby Miasto P. nie przedstawiło im lokalu socjalnego - o zapłatę (począwszy od 1 marca 2017 r.) odszkodowania w kwocie 1.500 zł miesięcznie (odpowiadającej wysokości czynszu wolnorynkowego, jaki mógłby uzyskać w przypadku wynajmu lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ul. (...)), zaznaczając, że ww. osoby, nadal zajmując lokal, odszkodowania tego nie regulują.

W odpowiedzi na powyższe, pismem z 12 maja 2017 r., (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. poinformował, że wyrok eksmisyjny z 11 maja 2016 r. został zarejestrowany w (...) sp. z o.o. jako podlegający realizacji, dodając, że wyroki są realizowane według kolejności zgłoszeń oraz że ze względu na ograniczony zasób wolnych i nadających się do zamieszkania lokali socjalnych, aktualnie nie można określić terminu złożenia oferty.

Pozwem z 23 października 2017 r., wniesionym do Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu przeciwko Miastu P. w dniu 25 października 2017 r., D. L. wystąpił o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kwoty 10.500 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia pozwu do dnia płatności, tytułem odszkodowania z powodu utraconych korzyści w związku z nieprzyznaniem przez pozwaną gminę lokalu socjalnego osobom objętym ww. wyrokiem eksmisyjnym i zajmowaniem przez nich bez tytułu prawnego ww. lokalu przy ul. (...) w P., nie uiszczając należności, za okres od 1 marca 2017 r. do 30 września 2017 r.

Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w Poznaniu, wyrokiem z 18 stycznia 2018 r., wydanym w sprawie o sygn. akt I C 3999/17, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10.500 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 21 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie (tj. częściowo co do odsetek) oddalając powództwo.

Wyrok ten jest prawomocny od 1 marca 2018 r.

Pismem z 9 kwietnia 2018 r. (złożonym tego samego dnia w siedzibie (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. - w Punkcie Obsługi Klienta), D. L. (działając przez pełnomocnika), powołując się na prawomocne zakończenie - wyrokiem zasądającym - procesu sądowego o zapłatę odszkodowania za okres od 1 marca 2017 r. do 30 września 2017 r. oraz zaznaczając, że osoby objęte ww. wyrokiem eksmisyjnym w dalszym ciągu zamieszkują w przedmiotowym lokalu i nie regulują wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z niego, wezwał Urząd Miasta P. do zapłaty odszkodowania za - jak podał - kolejny okres, tj. od października 2017 r. do kwietnia 2017 r. w wysokości 10.500 zł w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności.

Pozwany w żaden sposób na to pismo nie zareagował.

Od czasu uprawomocnienia się ww. wyroku eksmisyjnego co najmniej do 25 stycznia 2019 r. Miasto P. nie złożyło M. N. i M. Z. (Z.) oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego.

M. N. i jego żona M. Z. (2) (Z.) przez cały okres objęty żądaniem pozwu, tj. od 1 października 2017 r. do 30 kwietnia 2018 r., zamieszkiwali w lokalu nr (...) przy ul. (...) w P.. Za ww. okres nie uścili oni (ani nikt za nich, żadna osoba fizyczna bądź instytucja) na rzecz powoda D. L., bądź innego współwłaściciela ww. nieruchomości, jakiegokolwiek kwoty tytułem odszkodowania za zajmowanie ww. lokalu bez tytułu prawnego.

Powód i pozostali współwłaściciele nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), po orzeczeniu eksmisji wyżej wskazanych osób z lokalu nr (...), mieli zamiar wynająć go na wolnym rynku, gdyby ten lokal się zwolnił. Współwłaściciele przedmiotowej nieruchomości (w tym powód) i ich rodziny mieli i mają zaspokojone swoje potrzeby mieszkaniowe poza przedmiotową nieruchomością. Nikt z nich nie ma i nie miał zamiaru zamieszkać w przedmiotowym lokalu. W razie zwolnienia się lokalu w przedmiotowej nieruchomości jest on wynajmowany. Z tytułu wynajęcia ww. lokalu na wolnym rynku w okresie od 1 października 2017 r. do 30 kwietnia 2018 r. można by uzyskać czynsz w łącznej wysokości 10.759 zł (po 1.537 zł miesięcznie).

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie na podstawie art. 417 k.c. w zw. z art. 18 ust. 5 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie

gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego w zw. z art. 4 i art. 14 ust. 1 tej ustawy i zasądził od pozwanego na rzecz powoda żadaną przez niego kwotę 10.500 zł.

Jako podstawę prawną orzeczenia o odsetkach za opóźnienie w zapłacie ww. kwoty Sąd I Instancji wskazał art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którymi, jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest ani oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, rozpoczyna swój bieg niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania świadczenia. W tej sytuacji, o ile dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzycielowi należą się odsetki za czas opóźnienia, i to bez względu na to, czy poniósł z tego tytułu jakąkolwiek szkodę, a także bez względu na przyczynę uchybienia terminowi płatności przez dłużnika.

W ocenie Sądu Rejonowego, w niniejszej sprawie powód wykazał, że przed wszczęciem procesu skutecznie wezwał Miasto P. do zapłaty kwoty 10.500 zł tytułem odszkodowania za okres od października 2017 r. do kwietnia 2018 r. wezwaniem z 9 kwietnia 2018 r., doręczonym tego samego dnia. Termin wynikający z ww. wezwania upłynął pozwanemu 16 kwietnia 2018 r., tak więc zasadne okazało się dochodzenie przez powoda odsetek za opóźnienie w zapłacie ww. kwoty od dnia następnego, czyli od dnia 17 kwietnia 2018 r., które to żądanie Sąd uwzględnił.

Pozwany wprawdzie podnosił, że ww. wezwanie do zapłaty zostało skierowane do „Urzędu Miasta P. (...) - sp. z o.o.” i że w związku z powyższym należy uznać, że przed wytoczeniem powództwa nie został wezwany do zapłaty odszkodowania i za takie wezwanie uznać należy dopiero doręczenie odpisu pozwu, co nastąpiło 14 listopada 2018 r., ale Sąd Rejonowy nie podzielił tego stanowiska. Zdaniem Sądu Rejonowego, pozwany sformułował je wyłącznie w celu osiągnięcia korzystnego dla siebie rozstrzygnięcia w procesie, mimo nieprzestrzegania pełnej klarowności co do rozdziału ww. podmiotów. Sąd wskazał, że wezwanie do zapłaty z 9 kwietnia 2018 r. zostało zaadresowane do Urzędu Miasta P., a jedynie złożono je w siedzibie (...) sp. z o.o. przy ul. (...) w P. w Punkcie Obsługi Klienta - w świetle zasad doświadczenia życiowego należy przyjąć, że skutecznie dotarło do adresata, tj. do pozwanego Miasta P.. Sąd uzasadnił swoją ocenę w tym względzie ścisłą współpracą pomiędzy gminą MiastoP. a (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. (stanowiącą fakt powszechnie znany), która powoduje, że w kancelarii ww. spółki jest przyjmowana korespondencja zaadresowana do „Gminy Miasta P.” (k. 10 akt), czy do „Urzędu Miasta P.” (k. 13 akt). Zwrócił nadto uwagę na fakt, że na pismo powoda zaadresowane do „Gminy MiastoP.” z 16 lutego 2017 r. (k. 10 akt) odpowiedź nadeszła z (...) sp. z o.o. z siedzibą w P., spod adresu ul. (...) w P., który to podmiot - nawet nie wyjaśniając, dlaczego to on odpowiada - poinformował o zarejestrowaniu wyroku eksmisyjnego do realizacji. Zdaniem Sądu I instancji, nie można też pominąć tego, że w odpowiedzi na pozew, sporządzonej przez fachowego pełnomocnika, pozwane Miasto P. nie podniosło twierdzenia, że nie otrzymało wezwania do zapłaty z 9 kwietnia 2018 r.

Sąd Rejonowy wyjaśnił także, że w wezwaniu do zapłaty z 9 kwietnia 2018 r. powód (jego pełnomocnik) dopuścił się omyłki w dacie, podając, że wezwanie dotyczy odszkodowania za okres „od października 2017 r. do kwietnia 2017 r.”, ale ponieważ zaznaczył, że chodzi o okres siedmiu miesięcy, i to dalszy aniżeli ten, o który chodziło w procesie toczącym się pod sygn. akt I C 3999/17, Sąd nie miał wątpliwości, że w ww. wezwaniu do zapłaty w istocie chodziło o okres od października 2017 r. do kwietnia 2018r.

O kosztach procesu, jak w punkcie 2a) wyroku, Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c. oraz § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia pozwu). Na koszty, które pozwany winien zapłacić powodowi, złożyły się: kwota 525 zł tytułem zwrotu uiszczonej opłaty sądowej od pozwu, kwota 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego, kwota 17 zł tytułem zwrotu kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i kwota 1.300 zł tytułem zwrotu wyłożonej przez powoda zaliczki na pisemną opinię biegłego sądowego.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł pozwany.

Pozwany zaskarżył wyrok w części, tj. co do punktu 1) w zakresie kwoty 441 zł, stanowiącej kwotę ustawowych odsetek za opóźnienie od kwoty należności głównej 10.500 zł za okres od 17 kwietnia 2018 r. do 21 listopada 2018 r.

Zarzucił Sądowi I instancji:

1. naruszenie prawa materialnego:

a) art. 455 k.c., poprzez jego błędną wykładnię, a w związku z tym nieuzasadnione przyjęcie, iż wezwanie do zapłaty adresowane na spółkę prawa handlowego stanowi skuteczne wezwanie jednostki samorządu terytorialnego do zapłaty odszkodowania z art. 18 ust. 5 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,

b) art. 481 § 1 k.c., poprzez błędną wykładnię, a w związku z tym nieuzasadnione przyjęcie, iż pozwany pozostawał w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia od dnia 17 kwietnia 2018 r., co uzasadniało zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od tej daty, w sytuacji, gdy pozwany dowiedział się o istnieniu zobowiązania dopiero z chwilą doręczenia mu odpisu pozwu w dniu 14 listopada 2018 r.;

2. naruszenie prawa procesowego:

a) art. 233 § 1 k.p.c., poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, skutkującą przyjęciem, że pozwany pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia od dnia 17 kwietnia 2018 r., co uzasadniało zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od tej daty, w sytuacji, gdy pozwany dowiedział się o istnieniu zobowiązania dopiero z chwilą doręczenia mu odpisu pozwu w dniu 14 listopada 2018 r.

Pozwany wniósł o zmianę wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 10.500 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 21 listopada 2018 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna.

Sprawa podlegała rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym zgodnie z art. 505¹ pkt 1 k.p.c. i z tego względu, zgodnie z przepisem art. 505¹³ § 2 k.p.c., zważywszy że sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego sprowadza się do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Powyższa norma – w powiązaniu z zakresem zaskarżenia określonym przez pozwanego - wyznaczała ramy uzasadnienia orzeczenia sądu drugiej instancji.

Za bezzasadny uznał Sąd odwoławczy zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., który określa kryteria oceny zebranego w sprawie materiału, której dokonuje sąd orzekający. Ani przytoczony wyżej zarzut apelacyjny, ani argumenty zawarte w uzasadnieniu apelacji, nie uzasadniały wniosku, że Sąd pierwszej instancji - weryfikując zebrane w sprawie dowody - uczynił to z naruszeniem reguł swobodnej ich oceny. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w powiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok Sądu Najwyższego z 27 września 2002 r., IV CKN 1316/00, LEX nr 80273). Takich uchybień apelujący nie wykazał, a zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w istocie dotyczył oceny prawnej dokonanej przez Sąd orzekający w zakresie zaistnienia stanu opóźnienia się przez pozwanego ze spełnieniem świadczenia. Apelujący nie wykazywał bowiem, że Sąd I instancji błędnie ustalił określone fakty – na skutek wadliwej oceny zebranego w sprawie materiału, ale wywodził, że w ustalonym przez sąd stanie faktycznym nie można uznać pozwanego za będącego w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia już od 17 kwietnia 2018 r. Sąd odwoławczy podzielił to stanowisko apelującego.

Regulacja zawarta w przepisie art. 455 k.c. stanowi, że jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do

wykonania. Zgodnie z art. 6 k.c., na wierzycielu spoczywa ciężar dowodu, że wezwanie zostało wystosowane i istotnie doszło do drugiej strony, a ta mogła się z nim zapoznać (zob. komentarz art. 455 k.c. red. Osajda 2020, wyd. 25/W. Borysiak).

Sąd orzekający ustalił, że wezwanie do zapłaty z dnia 9 kwietnia 2018 r. skierowane zostało przez pełnomocnika powoda do „Urzędu Miasta P. (...) – sp. z o.o.” i że złożone zostało w tej dacie w siedzibie spółki wymienionej w wezwaniu. Z tego faktu – wskazując dodatkowo w rozważaniach prawnych na powszechnie znany fakt ścisłej współpracy Miasta P. i (...) sp. z o.o. – Sąd I instancji wywiódł skutek w postaci doręczenia wezwania do zapłaty pozwanemu Miastu P..

Odrębność prawna jednostki samorządu terytorialnego jaką jest gmina Miasto P. oraz spółki prawa handlowego jaką jest (...)sp. z o.o. z siedzibą w P. nie budzi wątpliwości. Dłużnikiem powoda w zakresie roszczenia odszkodowawczego znajdującego podstawę w art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 18 ust. 5 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego z dnia 21 czerwca 2001 r. (Dz.U. Nr 71, poz. 733 z późn. zm.) było Miasto P.. Do tego zatem podmiotu powód powinien skierować żądanie zapłaty należnego mu odszkodowania zgodnie z art. 455 k.c.

Pismo powoda z dnia 9 kwietnia 2018 r., stanowiące wezwanie do zapłaty, zostało natomiast zaadresowane do „Urzędu Miasta P. – (...) – sp. z o.o., ul. (...), (...) P.”. Złożone zostało w siedzibie ww. spółki, co wynika także z prezentanty, potwierdzającej wpływ pisma właśnie do ww. spółki prawa handlowego. Nie ma podstaw, by z faktu złożenia ww. wezwania do zapłaty w siedzibie spółki dnia 9 kwietnia 2018 r. wyprowadzić wnioski o skuteczności wezwania do zapłaty w stosunku do Miasta P.. Wprawdzie w treści pisma został wymieniony Urząd Miasta P., ale nie wystarcza to – przy braku wykazania dodatkowych okoliczności, których ciężar udowodnienia spoczywał na powodzie – by takie wnioskowanie przeprowadzić. Można wprawdzie, mimo nieprecyzyjnego oznaczenia adresata pisma, przyjąć, że intencją powoda było skierowanie ww. pisma do Miasta P. (w potocznym rozumieniu urząd gminy jest jej jednostką organizacyjną, funkcjonującą w strukturze jednostki samorządu terytorialnego), ale do przyjęcia, że taki skutek nastąpił nie jest wystarczające złożenie pisma w siedzibie (...) sp. z o.o. w P., nawet w sytuacji ścisłej współpracy obu tych podmiotów, na którą wskazał Sąd Rejonowy.

Sąd Rejonowy w części uzasadnienia dotyczącej orzeczenia o odsetkach ustawowych za opóźnienie wskazał, że pozwany w odpowiedzi na pozew nie zaprzeczył, że otrzymał wezwanie do zapłaty z dnia 9 kwietnia 2018 r. Niewątpliwie treść odpowiedzi na pozew dowodzi jednak, że pozwany kwestionował skuteczność wezwania do zapłaty poprzez doręczenie go spółce oraz podnosił, że wezwanie zostało skierowane do spółki i że powód nie wzywał Miasta P. do zapłaty przed wniesieniem pozwu. Wobec stanowiska strony pozwanej ciężar dowodu dokonania takiego wezwania (art. 6 k.c.) spoczywał zatem na powodzie, a powód przedstawił tylko pismo, które złożył w siedzibie spółki. To, że ten sam pełnomocnik (radca prawny) obsługuje Miasto P. i (...) sp. z o.o. oraz to, że adres do doręczeń pełnomocnika pozwanego jest w siedzibie spółki na ulicy (...) w P., jest bez znaczenia dla oceny skuteczności wezwania pozwanego do zapłaty pismem z 9 kwietnia 2018 r., bowiem to nie pełnomocnik był adresatem pisma. Nie ma też żadnych podstaw do konstruowania domniemania, że pismo z 9 kwietnia 2018 r. zostało przekazane pozwanemu, mimo złożenia go w siedzibie spółki – nie jest wystarczającą do tego podstawą „ścisła współpraca” pomiędzy pozwanym i (...) sp. z o.o., na którą wskazał Sąd I instancji. Nie zostały bowiem ustalone aspekty i zasady tej współpracy, w tym w zakresie przekazywania sobie korespondencji pomiędzy oboma podmiotami prawa (osobami prawnymi), na podstawie których można byłoby skonstruować domniemanie (art. 231 k.p.c.), że pismo z 9 kwietnia 2018 r. zostało przekazane Miastu P. (jego organowi albo jednostce organizacyjnej). Nie został też przedstawiony dowód w postaci dokumentu zawierającego pieczęć stwierdzającą obieg pisma, tj. przesłanie go Miastu P. (jego organowi albo jednostce organizacyjnej); o taki dowód powód nie wnioskował. Należy podkreślić, że (...) działał w imieniu Miasta, dopóki był jego jednostką organizacyjną, ale nie jest przedstawicielem Miasta P. (adresata roszczenia odszkodowawczego) ani jego jednostką organizacyjną, odkąd został przekształcony w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w 2013 r. Powyższe nie może być pomijane przy ocenie skuteczności wezwania do zapłaty z 9 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy wskazuje, że w ustalonych w sprawie okolicznościach nie znajduje żadnej podstawy do przyjęcia, że nastąpiło przekazanie pisma z 9 kwietnia 2018 r. pozwanemu zgodnie z art. 65 k.p.a., powołanym w odpowiedzi na apelację. Również uznanie za adresata pisma Miasta P. (w oparciu o wskazanie w nagłówku pisma Urzędu Miasta P.) nie jest wystarczające, by powiązać z jego złożeniem wymagalność roszczenia względem Miasta P., skoro – jak wskazano w odpowiedzi na apelację – doręczenie pisma nastąpiło na adres (...) sp. z o.o. w P.. Okoliczność, że jest to „spółka miejska”, przez co należy rozumieć, że jedynym współnikiem tej spółki jest Miasto P. (zob. KRS poz. (...)), nie oznacza, jak wskazano w odpowiedzi na apelację, że spółka „reprezentuje Miasto P.” w zakresie dochodzonego roszczenia. Pogląd, że nastąpiło doręczenie wezwania do zapłaty spółce „jako przedstawicielowi” pozwanej jednostki samorządu terytorialnego jest zatem błędny.

Powyższe rozważania oznaczały, że roszczenie odszkodowawcze skierowane przeciwko pozwanemu stało się wymagalne dopiero z chwilą doręczenia pozwanemu odpisu pozwu wszczynającego niniejsze postępowanie, stanowiącego wezwanie do zapłaty, zgodnie z art. 455 k.c. i zasadny był zarzut naruszenia art. 455 k.c. przez przyjęcie wcześniejszej daty wymagalności roszczenia. Zasadny okazał się także zarzut naruszenia art. 481 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że pozwany pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia już od dnia 17 kwietnia 2018 r. Zważywszy, że doręczenie odpisu pozwu pozwanemu nastąpiło 14 listopada 2018 r., przy czym w wezwaniu do zapłaty z 9 kwietnia 2018 r. powód oczekiwał zapłaty w terminie 7 dni i był to rozsądny termin na spełnienie świadczenia przez stronę pozwaną, należało uznać, że strona pozwana popadła w opóźnienie z dniem 21 listopada 2018 r. i od tej daty należne były powodowi odsetki za opóźnienie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone orzeczenie w zakresie zasądzonych ustawowych odsetek za opóźnienie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w ten tylko sposób, że odsetki zasądził od dnia 21 listopada 2018 r., oddalając roszczenie odsetki w niezasadnej części (punkt I. wyroku). Z uwagi na zmianę zaskarżonego orzeczenia tylko w zakresie roszczenia ubocznego koszty postępowania przed sądem pierwszej instancji pozostawiono bez zmian, nie znajdując podstaw do zmiany rozstrzygnięcia o kosztach procesu dokonanego przez Sąd Rejonowy, polegającego na obciążeniu tymi kosztami w całości strony pozwanej. Pozwany wygrał ostatecznie proces wyłącznie w zakresie części roszczenia ubocznego, co nie powinno rzutować na orzeczenie o kosztach procesu w pierwszej instancji. Żądanie zasądzenia na rzecz pozwanego kosztów procesu związanych z postępowaniem przed Sądem I instancji było zatem bezzasadne i w tym zakresie apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c., uwzględniając wniosek zawarty w apelacji. Powód przegrał postępowanie odwoławcze, zatem powinien zwrócić stronie pozwanej koszty postępowania poniesione na etapie postępowania odwoławczego, na które złożyły się: wynagrodzenie pełnomocnika w osobie radcy prawnego w kwocie 120 zł (określone zgodnie z § 2 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r., Dz.U. 2015, poz. 1804) oraz opłata od apelacji w wysokości 100 zł (punkt II. wyroku).

Małgorzata Wiśniewska